

Стан редакције и администрације
Космајска ул. бр. 22.
Огласи се дају у администрацији
— Цена утврђена —
Неплаћена се писма не примају
Рукописи се не враћају.
Писма, рукописе, новац и све остало
што се односи на лист, слати вла-
стима на листу.

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

Адреса за телеграмне:
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД
Претплата за Србију на пошти:
НА ГОДИНУ дин. 12—
„ ШЕСТ МЕСЕЦИ „ 6—
„ ТРИ МЕСЕЦА „ 3—
„ ЈЕДАН МЕСЕЦ „ 1—
Претплата за иностранство на пошти:
НА ГОДИНУ дин. 30—
„ ШЕСТ МЕСЕЦИ „ 15—
„ ТРИ МЕСЕЦА „ 7-50

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПARIJE 1092

Тодоров о бугарској политици

— Бугарома преживљаје судбоносне дане —

Софија, 6. септ. — У последњем броју одлично уређене „Зоре“ бивши бугарски министар Тодоров написао је чланак у коме критикује данашњу спољну политику бугарске краљевине.

Данас су Бугари буквално у истом положају. Исти људи, а да ни измање не увиђају своје грешке и заблуде са истом ревносту као и прошле године, боре се против Русије и немају вере ни у коју добру мисао.

УЗРОЦИ РАТА

— Београду је краљ велики кнез Николај Николајевић. — Како бечкије представљају узрок рату. —

Случајно нам је дошао до руке један број „Винер Алгемајне Цајтунга“ у коме се на врло интересантан начин хоће лажно да представи, како наш моћни заштитник Цар Никола II није хтео ратом да нас узме у одбрану од мучког напада Аустро-Угарске.

„Винер Алгемајне Цајтунг“ пише: С неописивом заветашћу све упире поглед на северисток монархије, где се примиче својему крају најстраховитија битка светске повести.

јева, што их сви пратимо с грозничавом узбуђеношћу. Ове две ствари треба да знаде савремени свет:

Цар Никола II, најмоћнији аутократ, био је првих осам дана у правом смислу ове речи затворен и под лажним изговором управо присиљен, да подпише заповест о мобилизацији.

Одмах из Сарајевскога атентата, којему су пали жртвом наши престолонаследнички супрузи, израдила ратна странка у Русији, да је цар наредио велике војничке припреме.

гарски ултиматум предао Србији, клика је високих кругова напросто ставила цара у клаузуру. Нико није смео до владара, па је сам министар Сазонов осам дана узалуд настојао, да добије аудијенцију код Николе II.

То што пише овај бечки лист смешно је глупо, јер је целоме свету познат факт, да је бесилни и моћни император Николај II од првог дрског налета Аустро-Угарске на нас сам лично одлучно стао на нашу страну.

Час је кудуно

— Румунија је пут отворен —

Вукурешт, 6 септ. — „Аде верзул“ доноси чланак универзитетског професора И. Урсу у коме се вели: „Час је кудуно! Наше време је дошло. Споразум са пријатељем с ову страну Пруга ми можемо да остваримо наше националне идеале.

СРЕЋНА ТИ РАНА НАШ ВИТЕЖЕ

Крваво али славно разбојиште око валовите Дрине прогутало је безброј жртава, наквашено је потоком крви, а пре два дана на њему је просуо своју племениту крв краљев првенац, краљевић ЂОРЂЕ.

На Мачковом Камени, у тренутку када је све зависило од још једног снажног и смелог налета на нож, јуначки је краљевић са револвером и сабљом у руци стао на чело свог батаљона и са њиме неустрашимо јурнуо у многобројног непријатеља.

Битка је решена, непријатељ је потучен и натеран у дивље бегство, али је јуначки краљевић допао тешке ране.

Рањени Краљевић пренет је у позадину где је превијен а одатле је пренет у болницу.

Михајло Пупин

— Најфантastiчнији борац против Аустро-Немачке —

„Камнише Цајтунг“, говори о америкаанском јавном миљењу, које је противно Аустро-Немачкој вели да је то последица словенске агитације, која се од више десетина година врши

— Најфантastiчнији борац — вели је у том чланку — против Аустро-Немачке је Михајло Пупин, угарски Србин професор на универзитету у Колумбији.

Лаж на лаж

— Истина и правда имају последњу реч! —

Париз, 6. септ. — Угледни Француски публициста Габриел Аното, написао је у Фигару чланак у коме осврћући се на лаж и неистине, које шире немачке и аустријске телеграфске агенције каже између осталог и ово: Аустро-немачка дипломатија може преко својих агенција и листова гомилати лаж на лаж.

Румунија и Бугарска

Букурешт, 6. септембра. — Под горњим насловом публиковао је у „Журнал де Балкан“ чланак Н. Василеску, проф. Универзитета и народни посланик, у коме се каже ово:

„Балкански народи имају заједничку судбину и позвани су да се споразумевају, како би могли живети једним животом и хранити један идеал. Мз то можемо остварити само унијом свих својих снага и само се тако можемо бавити од наших заједничких непријатеља са истока, са запада или са севера.

Ноел Бекстон

— Председник Балканског Комитета —

Софија, 5. септ. — Овде се већ од пре три дана бави Ноел Бекстон, председник Балканског комитета у Лондону. Он је још и из раније познат у софијским политичким круговима, јер је у неколико махова раније долазио у Софију и ту са бугарским политичарима водио преговоре.

Седма велесила

— Идеја: Балкан балканским народима, није утопија —

Букурешт, 6. септ. — „Журнал де Балкан“ доноси уводни чланак под насловом „Седма велесила је балкански савез, који би сам собом био довољно јак да спречи аустријске намере на Балкану. Иначе је једна балканска држава за другом искусила м њ Аустро-Угарска је као што смо већ рекли, наш пријатељ. Шта било да наступи после европскога

Едварда Греја, да задобије званичну Бугарску за Споразум.

По свом политичком обележју Бекстон је либерал из школе Гледстона.

Сва независна штампа поздравила је Бекстонов долазак симпатично. „Радикал“, орган радикалне странке опомиње бугарску владу, да се не оглуши о пријатељске савете, једног опробаног бугарског пријатеља као што је Бекстон. (Јон)

Софија, 6. септ. — Краљ је примио у аудијенцију, која је трајала читав час, Председника Балканског Комитета Ноела Бекстона и његовог брата Карла, који се већ неколико дана баве у Софији, где су предмет велике пажње свих кругова.

Румунија и рат

Букурешт, 6. септ. — У вези са руским успесима у букурешким политичким круговима почела се јављати мисао, да Румунија што пре и што потпуније одреди свој однос према ратујућим силама.

Само је собом појмљиво, ако побеђена Аустрија прими све услове победнице Русије, то ће бити питање о компензацији Румуније бити скинуто с дневнога реда. Онда ће бити касно, да се Ердел задобије. Стога треба Румунија да ступи одмах у акцију док већ не буде касно.

ФЕЉТОН

П. Н. Гр.

Српска мајка

Било је то одмах по мобилизацији. На —кој железничкој станици је врло живо, још 10 минута до поласка војног воза.

Видате како се мајка опрашта са сином, сестра са братом, а љуба са својим милим господарем.

На свима лицима огледа се веселост. Војници радосно певају.

Сви грабе да се са својима што више наразговарају.

Само једна постарија жена, обучена у чисто народно одело ћутећи седи на клупи, мисли. Ни једним покретом, ни једном речи, не почела да је интересује ова шарена гомила. Она је готово бесвесно гледала преда се.

— Даље од воза! чује се, ни мало љубазан глас жандарма; што је знак да је време поласку.

Још један стисак руке и воз

пође. Из вагона захори се песма, с којом су се измешали узвици:

— Збогом! Срећан пут. Паши. Жена у српском оделу, која је до сада седела мирно, као да се овог момента пробудила из неког тешког сна.

Подигне главу и упре поглед пут воза, који се полако као неки црн губио у даљини. До нас допиралу последњи звуци песме, коју су војници запевали, при поласку воза...

У њеним очима заблесташе сузе, и она спусти главу у крило и затим гласно зајеча.

Гомилу, која се гушила око излаза, ни мало не диралу сузе ове старице.

Нас неколицина одвоји смо се и приђосмо јој и упиташ је: — Је ли стара, за што плачеш? Да ниси и ти испратила кога овим возом, у овај свети рат?!

— Она подигне главу. Обриса једном марамицом сузе и рече:

— О моја децо! Никога ја нисам испратила, нати имам кога! Већ ме је жео када видим, како свака мајка, свака жена, сестра испраћа по кога на

Швабу а ја немем никог —

... Имала сам четири сина, као четири јабуке; чувала сам их као кап воде на длану. Погинули су; двојица у турском а двојица у бугарском рату. Имала сам мужа и он ми је погинуо првилком бугарског упада у Књажевец!

Како не бих плакала! И у њеним очима, заблесташе овет сузе, које су јој цуриле низ збрчкано и од сунца опаљено лице.

Туга, слатка туга ове мајке, ове српске мајке, све нас је дирнула.

Наша срца задрхташе као струна на гуслама, наше се очи напунише суза и ми се опростимо са овом старицом, која је несрећна, што никог у овај свети рат не посла

Београд, 1914 г.

Ревизорима. Молимо ревизорима, да упутнице шаљу у Београд, пошто поште примају новац за уредништво. „Стража“

рата, и ако је алијансија балканска за сада још неостварљива идеја балканска мора остати, јер она није утопија, пошто се оснива на најживотијим интересима балканских народа.

Са Босфора

— Тошаф код великог везира —

Цариград, 6. септ. — Бугарски пуномоћни министар у Цариграду Тошев посетио је великог везира и са њиме је дуго конференцао. Одмах за њим дошао је код великог везира и аустроугарски амбасадор, који је такође узео учешћа у конференцији.

У цариградским дипломатским круговима овој се конференцији

прадаје велики значај и очекују се важне политичке промене.

Италија и Споразум

Петроград, 6. септ. — Римски кореспондент „Руског Слова“ сазнао је из поузданих извора да је Италија нагласила да одржи неутралност под овим условима: Државе Тројног Споразума обећале су дати Италији Трст, Тријент и Валону. Осим тога Италији су дате гаранције да Русија, Француска и Енгле-ска неће закључити мир без знања римског кабинета и да ће при закључењу мира имати обзира према талијанским интересима.

После посете код везира Халил је посетио и Талат беја, министра унутрашњих дела, који је раније био портин делегат у вођењу преговора у Букурешту. Где ће се преговори, ако до њих дође, водити још се тачно не зна. Букурешт се показује као место решања политичких утицаја.

И Шпанија

Изгледа за Шпанско-немачки рат
Париз, 7. септ.

Из Мадрада јављају да су тамошњи листови јако озлојеђени на Немачку због покушаја окупације Полеарских Острва, да би њима организовала поморску савезу за своју флоту акцију.

Листови траже од владе да учини енергичан корак код берлинске владе и у случају неуспеха да објави рат и да се придружи силама из Споразума.

Опет Монитори

После дводневног ћутања, прекинуо су се монитори опет појавили. После неколико испалених метака један се монитор изсукао. На његово звидане, допловио је други монитор и одвукао га пут Земулу. За све то време наша артиљерија је дејствовала, и вероватно да је монитор добио неколико поголака.

У саму зору наступио је мир и трајао је све до јуче до 3 часа по подне, када се је опет један монитор стао приближавати граду; кад је било у близини ратног острва монитор је опалио неколико метака на Београд, али је нашом јаком артиљеријском ватром ућуткан и приморан на повлачење.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Грци за нас

Солунски листови доносе да је у Атини образован одбор, који је себи ставио у задатак, да по Грчкој купи добровољне прилоге за српске рањенике.

Просветни указ

У министарству просвете ради се на указ о постављању наставника за нозопостављене трговачке школе у Битољу и Скопљу.

Исправка

У напису „Мир“ којег је изишао у јучерашњем броју поткрала се једна крупна грешка у трећем реду другог одељка. Тако, уместо „Са Грчком Србија никада није била у пријатељским односима, и стоји није била у непријатељским односима“.

Списак рањеника

Општа Војна Болница у Београду

Бождар Пејчиновић, из Београда, плуковник; Сретен Калајић, из Београда, капетан 1 кл.; Михаило Куртије, из Београда, капетан 2 кл.
Подофицири: Петар Станиславовић, из Београда, каплар; Борисав Марковић, из Београда, поднаредник; Милан Ђорђевић, из Дуголука, српског окр. врањског поднаредник; Чедомир Николић, из Бруса, окр. крушевачког каплар; Ђорђе Начевић, из Куманова, каплар; Милорад Гојковић-Вујковић, из Ложице, српског окр. чачанског, наредник; Милија Павловић, из Мраморца, српског окр. смедеревског, каплар; Василије Јовановић, из Маренова, српског окр. моравског; Халил Алмузлино, из Београда, поднаредник; Сретен Јовановић, из Лавдола, српског окр. смедеревског, каплар; Светозар Владушевић, из Београда, каплар; Јаков Манојловић, из Београда, каплар.
Редови: Округ београдски срез врачарски: Крста Шареница, из Београда; Драгутин Рајић из Београда; Милош Праузовић, из Железника; Трифун Јанковић, из Пиносаве, Бо-

шко Антоновић, из Београда; Алекса Маринковић, из Београда; Милован Ристић, из Калуђерице; Милан Митровић, из М. Мокрог Луга; Никола Димић, из Мирџева; Боривој Илић, из Б. Потока; Јован Ђорђевић, из Вишњице; Петар Барјактаревић, из Београда; Хенрих Левензон из Београда; Милован Ј. Павловић, из Београда; Ђорђе Стојановић из Вишњице; Живојин Матић, из Рипља, Максим Јовановић, из Рипља, Никола Јевтић, из Београда; Јован Лазаревић, из Београда; Милан Стошић, из М. Мокрог Луга; Драгољуб Павловић, из Београда; Јован Крстић, из Београда.

Округ београдски срез посавски: Живан Вићентијевић, из Дражева; Спасоје Урошевић, из Пећана; Милан Митровић, из В. Моштанице; Живко Опарушић, из Умке; Јован Ђујић, из В. Моштанице; Влад. Гигић, из Пећана; Иван Митровић, из В. Моштанице; Тома Константиновић, из В. Моштанице; Милутин Крстић, из Барајева; Милисав Николић, из М. Моштанице; Ђорђе Недељковић, из Сремчице; Љубислав Веселиновић, из М. Моштанице; Трифун Јосиповић, из Сремчице; Љубомир Рашић, из Вранића; Коста Марковић, из Рукаја.

Округ београдски срез космајски: Милош Остојић, из Дучине; Живко Миливојевић, из Ђуринаца.
Округ београдски срез грочански: Ранко Мијаиловић, из Дражња.

Нова Србија

Округ и срез кумановски: Наце Т. Арсић, из Куманова.
Округ кумановски срез жегљиговски: Атанасије Аћимовић, из Малотине; Богдан Стојиљковић, из Рајина; Саада Јевремовић, из Косошине.
Округ и срез скопљански: Ма-нојло Садика, из Скопља.

Округ тетовски срез поречки: Иван Здравковић, из Вире; Петар Јанковић, из Белице; Риста Павловић, из Вире; Динко Вежовић, из Могиља.

Заробљеници

— Верола Паликовић, из Суботице. (Угарска); Џимкуј Мартон, из Кишкулца, (Угарска).

Свете жртве

— Пали хероји у борби за велико Српство.

Пешадијски потпуковник Василије Ј. Стојановић, резервни пешадијски поручник, Милош Љ. Милутиновић, пешадијски потпоручник, Вељко Ђокић, резервни пешадијски потпоручник: Милорад Стевановић и Боривоје С. Станојевић погинули су, а артиљеријски капетан I класе Ратоје Јетић и резервни коњички потпоручник Урош Т. Милошевић рањени су и од рана умрли.

Помиловања

Министар војни подписао је указ којим се прелазу забораву кривична дела из §§ 57. и 63. војног казниког законика, свима подофицирима, капларима и редовима, који се буду вратили у команде за тридесет дана од дана објаве овог указа.

Терманска наука и милитаризам

Берлин, 6. септ.

Волфов Биро јавља из Кенигсберга ово: Овдашњи Универзитет прогласио је генерала фон Хинденбурга за почасног доктора.

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА

Геце Кона

БЕОГРАД

Кнез Михаилова улица број 1 јавља г. г. директорима, професорима и књижевима у новим крајевима да је књижевница отворена и да има све поруџбине за школске књиге. Пошто се могу слати само пакети без доплате, то молим да се уз сваку поруџбину пошаље новац. Књижевима убицајени раба књижевски.

Наше бојиште

После пораза

После заузећа Рогатице наша и црногорска војска продужиле су своју офанзиву.

Такође и трупе, које су заузеле Сребрницу продужују напред.

По паду Љубовије непријатељ у паничном страху напушта нашу територију остављајући за собом богат плен и велики број заробљеника.

Непријатељ је на фронту Лозница—Рача покушао на неколико места да пређе на нашу територију, али је успешном ватром наше артиљерије успешно сузбијен.

На фронту Сава—Дунав, није се десило ништа значајније, сем што је један монитор дошао под град и испалио неколико неуспелих метака на варош.

Румуни против Беча

Букурешт, 6. септембра. — За време демонстрација, које су се десиле у Јашу, могли су се читати на заставама овакви натписи: „Велика Румунија, — „Ми хоћемо преко Карпата.“ „Адеверул“ објављује отворено писмо румунског професора Поповића, упућено Карвен — Силва, у коме он моли румунску краљеву, да потпомогне румунску ствар и румунски народни сан о Ердељу.

И поред забране начелника окружног, у Галцу је одржана велика демонстрација. Викало се: „Доле са Аустријом.“

Немци, Аустријанци и Руси

Лондон, 5. септембра. — Једна званична депеша из Берлина јавља, да је немачко повлачење маневар и тактика. Јавља да је више немачких генерала смењено.

Посл. дња одлучујућа битка у Галицији очекује се у скоро. Аустријанци се налажу, да ће задржати руско надарање, док не стигну јаче немачке трупе.

Ђошја казка

Бордо, 6. септембра. — Пуковник Рајтер и поручник Фортнер, жалосни јунаци из догађаја у Савериу, погинули су у Белгви.

Душаново царство

Бордо, 6. септембра. — Габријел Аното слави у „Фигару“ победу Словена и каже, да је Србија на путу да обнови Душаново царство и да добије обетежја Велике Силе.

Свој своје

Петроград, 6. септембра. — Код Краснограда аустријска артиљерија је десетковала један аустријски пук, мислећи да је непријатељски.

Влада бежи

Петроград, 6. септембра. — Према гласовима, који круже по Букурешту, аустријска влада преселиће се у коју варош ближе немачкој граници.

Фронт Оазе и Меза

Бордо, 6. септембра.

У краткој битка се води на целој фронту између Оазе и Меза. Немци су заузели положаје у десно за дефанзиву и снабдевена су тешком артиљеријом. Чаше напредовање мора бити споро, али дх офанзиве прожео је наше трупе, које дају доказа о крепкости и полету. Оне су одбиле противнападе, које је непријатељ вршио преко ноћи и дању. Морал је код трупа изврстан.

Енглеске фикансије

Лондон, 5. септ. — Благајнички бонови издати до данас ради покривања ратних трошкова, износе око 45 милиона фуната стерлинга. Ова је сума добијена за месец дана, не реметећи и не утичући на њега знатно. Народни извори још су под мањим утицајем били, јер се влади нуди више и под повољнијим условима, него при ранијим емисијама. И поред великих зајмова, које је влада закључила, финансијска је ситуација изврсна.

Пред бакротством

Петроград, 6. септ. — Јављају из Милана, да је Аустро-Угарска пред бакротством.

Шеф социјалистичке партије у Аустрији, Адлер, изјавио је, да је положај Аустро-Угарске кратичан.

Сарајево пред падом

— АУСТРИЈАНЦИ БЕЖЕ ГЛАВОМ БЕЗОБЗИРЦЕ —

Рим 7 Сеп.

Полузванична „Трибуна“ има извештај, да су аустријске власти напустиле Сарајево и да беже дубље у унутрашњост. Са собом власти су довеле велики број најугледнијих Срба.

Румунија се развија

ПРЕКИД ДИПЛОМАТСКИХ ОДНОСА

Ниш 7 сеп.

По једном неутврђеном гласу из Букурешта, немачки посланици на румунском двору напустио је Букурешт заједно са особљем посланства.

У румунским политичким круговима сматрају ово као прекид дипломатских односа.

Костић

Јован Орт и Фрања Јосиф

УСЛЕД ДРУГОГ МАТЕРИЈАЛА ОВАЈ НАПИС ЈЕ МОРАО ДА ОСТАНЕ ЗА СУТРАШЊИ БРОЈ.

Славље у Крагујевцу

— Крагујевац плива у весељу због победе на Крупању —
— Наш извештај —

Крагујевац, 6. септ. — Успех наше славом усенчане војске одјекнуо је и овде и изазвао је силно олушење.

Ако се кад могло рећи да је Крагујевац пливао у радости и весељу, то се данас може слободно рећи. И мало и велико и старо и младо и мушко и женско све је то било искрићено и испуњено пред општинском кућом. Одатле се је у густим редовима са песмом кренуло пред дивизију где је бурно поздрављала војску.

Председник Општине је у име Крагујевчана послао телеграфске честитке војводи Путнику, престолонаследнику и влади, честитајући им славну победу.

Јовановић.

Опет преговори

— Пут Халил беја —

Цариград, 6. септ. — У овдашњим добро обавештеним круговима говори се о говоном грчко-турским преговорима о Острвима. Председник парламента Халил беј, коме ће како изгледа порта поверити вођење преговора, посетио је великог везира и са њиме је дуго конференцао.